

FIȘA DISCIPLINEI

Paleografie

Anul universitar 2025/2026

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai
1.2. Facultatea	Facultatea de Litere
1.3. Departamentul	Limba maghiară și lingvistică generală
1.4. Domeniul de studii	Limbă și literatură
1.5. Ciclul de studii	Licență
1.6. Programul de studii / Calificarea	Limba și literatura maghiară - monospecializare
1.7. Forma de învățământ	Zi

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei		Paleografie					Codul disciplinei	LLM5028
2.2. Titularul activităților de curs			lect. dr. Zsemlyei Borbala					
2.3. Titularul activităților de seminar			lect. dr. Zsemlyei Borbala					
2.4. Anul de studiu	III	2.5. Semestrul	I	2.6. Tipul de evaluare	C	2.7. Regimul disciplinei	Opt.	

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	4	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar/ laborator/ proiect	2
3.4. Total ore din planul de învățământ	56	din care: 3.5. curs	28	3.6 seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					15
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					10
Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					10
Tutoriat (consiliere profesională)					5
Examinări					2
Alte activități					
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)				42	
3.8. Total ore pe semestru				98	
3.9. Numărul de credite				4	

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

Data avizării în Decanat
Numele și semnătura decanului

4.1. de curriculum	
4.2. de competențe	

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Proiector Calculator
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	Proiector Calculator Xerocopii

6.1. Competențele specifice acumulate¹

Competențe profesionale/esențiale	C1.3. Înțelegerea și utilizarea adecvată și profesională a conceptelor referitoare la paleografie C1.5 Redactarea de texte și analize bazate pe subiecte referitoare la paleografie
Competențe transversale	CT1. Utilizarea componentelor domeniului limbi și literaturi în deplină concordanță cu etica profesională

6.2. Rezultatele învățării

Cunoștințe	Studentul cunoaște: caracteristicile textelor vechi, precum și pașii și metodele citirii, transcrierii textelor vechi și pregătirea acestora pentru o eventuală formă tipărită
------------	--

¹ Se poate opta pentru competențe sau pentru rezultatele învățării, respectiv pentru ambele. În cazul în care se alege o singură variantă, se va șterge tabelul aferent celeilalte opțiuni, iar opțiunea păstrată va fi numerotată cu 6.

Aptitudini	Studentul este capabil să citească texte vechi.
Responsabilități și autonomie	Studentul are capacitatea de a lucra independent în bibliotecă, în arhive, precum și acasă cu texte vechi.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Studentii primesc o prezentare în ansamblu a istoriei scrierii, bibliotecilor, tipografiilor cu referiri la istoria culturii și civilizației
7.2 Obiectivele specifice	Obiectivul de bază al disciplinei Paleografie este familiarizarea studenților cu caracteristicile textelor vechi, să fie capabili să citească, să transcrie textele vechi, eventual să le pregătească pentru publicare. În același timp disciplina urmărește să îmbogățească cunoștințele culturale ale studenților (cum ar fi istoria bibliotecilor, a scrisului sau a tipografiilor). Obiectivul seminariilor este aplicarea cunoștințelor teoretice dobândite la cursuri, și îmbogățirea cunoștințelor culturale a studenților cu aspecte noi.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Introducere. Paleografia ca disciplină lingvistică. Prezentarea conceptelor de bază a paleografiei.	Prezentare frontală, discuții interactive, prezentare ppt	
2. Materialele, instrumentele și tehnicile folosite la scris.	Prezentare frontală, discuții interactive, prezentare ppt	
3. Istoria scrisului – o prezentare generală	Prezentare frontală, discuții interactive, prezentare ppt	
4. Istoria scrisului latin – de la începuturi până la stilul caroling	Prezentare frontală, discuții interactive, prezentare ppt	

Data avizării în Decanat
Numele și semnătura decanului

5. Istoria scrisului latin – stilul gotic	Prezentare frontală, discuții interactive, prezentare ppt	
6. Istoria scrisului latin – de la stilul umanist până în zilele noastre	Prezentare frontală, discuții interactive, prezentare ppt	
7. Texte vechi – 1	Prezentare frontală, discuții interactive, prezentare ppt	
8. Texte vechi 2	Prezentare frontală, discuții interactive, prezentare ppt	
9. Biblioteca Colegiului Reformat din Cluj	Prezentare frontală, discuții interactive, prezentare ppt	
10. Scrierea, cititul, cartea și arhiva – 1	Prezentare frontală, discuții interactive, prezentare ppt	
11. Scrierea, cititul, cartea și arhiva – 2	Prezentare frontală, discuții interactive, prezentare ppt	
12. Biblioteci și arhive pe teritoriul Transilvaniei și a Ungariei	Prezentare frontală, discuții interactive, prezentare ppt	
13. Comert, biblioteci și arhive – 1	Prezentare frontală, discuții interactive, prezentare ppt	
14. Comert, biblioteci și arhive – 2		
<p>Bibliografie *** <i>A latin paleográfia szempontjainak és kutatási módszereinek fejlődése.</i> www.mek.oszk.hu Barbier, Frédéric: <i>A könyv története.</i> Osiris Kiadó, Bp., 2006. Funke, Fritz: <i>Könyvismeret.</i> Osiris Kiadó, Bp., 2005. Gyurgyák János: <i>Szerkesztők és szerzők kézikönyve.</i> Osiris Kézikönyvek, Osiris Kiadó, Bp., 1997. Hargittay Emil (szerk.): <i>Bevezetés a régi magyarországi irodalom filológiájába.</i> Universitas Könyvkiadó, Bp., 2003. (23–74; 326–340; 355–367; 380–381; 402–409; 412–415; 422–426. o.) Houston, L. A.: <i>Literacy in Early Modern Europe. Culture and Education 1500–1800.</i> London, Longman, 1988. Jakó Zsigmond: <i>Írás, könyv, értelmiség.</i> Kriterion Könyvkiadó, 1978. Jakó Zsigmond – Radu Manolescu: <i>A latin írás története.</i> 1987 (pdf-ben) Kállai István: <i>A magyar hivatali írásbeliség 1181–1981.</i> Budapest, 1984. Kéki Béla: <i>Az írás története. A kezdetektől a nyomdabetűig.</i> Vince Kiadó, Bp., 2001. Keszeg Vilmos: <i>Alfabetizáció, írásszokások, populáris írásbeliség.</i> KJNT – BBTE Magyar Néprajz és Antropológiai Tanszék, Kolozsvár, 2008. Mezey László: <i>Paleográfia. A latin írás története.</i> Bp., 1964. Réfi Oszló Magdolna: <i>Íratfajták, irattípusok.</i> Bp., 1988, Levéltári Módszertani Füzetek 6. Tarnai Andor: <i>A magyar nyelvet írni kezdik.</i> Akadémiai Kiadó, Bp., 1984. Varjas Béla: <i>Paleográfiai útmutató a 15–17. századi magyar nyelvű kéziratok olvasásához.</i> Bp., 1982</p>		
8.2 Seminar		Observații

1. Importanța scrisului: “opozitia” dintre limba scrisă și cea vorbită	discuții de grup, prezentare, exerciții, dezbateri	
2. Scrisul runic	discuții de grup, prezentare, exerciții, dezbateri	
3. Practica: transcriere de texte vechi	discuții de grup, prezentare, exerciții, dezbateri	
4. Practica: transcriere de texte vechi	discuții de grup, prezentare, exerciții, dezbateri	
5. Unități de măsură vechi	discuții de grup, prezentare, exerciții, dezbateri	
6. Practica: transcriere de texte vechi	Munca individuală	
7. Practica: transcriere de texte vechi	Munca individuală	
8. Vizită la bibliotecă: BCU Cluj	Practica	
9. Vizită la bibliotecă: Biblioteca Colegiului Reformat din Cluj	Practica	
10. Vizită la bibliotecă: Biblioteca Unitariană Cluj	Practica	
11. Vizită la bibliotecă: Biblioteca Asociația Muzeului Ardelean	Practica	
12. Practica la arhivele statului	Practica	
13. Practica la arhivele statului	Practica	
14. Practica la arhivele statului	Practica	
Bibliografie Bogdán István: Régi magyar mértékek. Gondolat Zsebkönyvek, Gondolat Kiadó, Bp., 1987. Jean, George: Az írás, az emberiség emlékezete. Park Kiadó, Bp., 1991. Nyíri Kristóf és Szécsi Gábor (szerk.): Szóbeliség és írásbeliség. A kommunikációs technológiák története Homérosztól Heideggerig. Áron Kiadó, Bp., 1998.		

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Data avizării în Decanat
Numele și semnătura decanului

În conformitate cu standardele ARACIS, departamentul are o colaborare continuă cu reprezentanții mediului socio-economic și profesional, mai ales cu Inspectoratul Școlar Județean.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Folosirea corectă a termenelor	Colocviu oral (pe baza cursurilor)	50%
	Cunoașterea bibliografiei		
	Punerea în practică a cunoștințelor teoretice		
	Transcrierea textelor vechi		
10.5 Seminar/laborator	Prezentarea unei probleme de paleografie Transcrierea textelor vechi	Prezentare, text transcris	50%
10.6 Standard minim de performanță			
Colocviu: nota minimă este 5 Seminar: nota minimă de 5 pentru activitatea de seminar Prezență obligatorie la 10 seminarii			

11. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)²

--	--

² Păstrați doar etichetele care, în conformitate cu [Procedura de aplicare a etichetelor ODD în procesul academic](#), se potrivesc disciplinei și ștergeți-le pe celelalte, inclusiv eticheta generală pentru *Dezvoltare durabilă* - dacă nu se aplică. Dacă nicio etichetă nu descrie disciplina, ștergeți-le pe toate și scrieți "Nu se aplică".

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
BABEȘ-BOLYAI TUDOMÁNYEGYETEM
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITÄT
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITY
TRADITIO ET EXCELLENTIA

Facultatea de Litere
Str. Horea nr. 31
400202, Cluj-Napoca
<https://lett.ubbcluj.ro>

Data completării:
22.01.2025.

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

Data avizării în departament:
30.01.2025

Semnătura directorului de departament

Data avizării în Decanat
Numele și semnătura decanului